

група НОРМА – ИНФРА – М, 1999. – 784 с.

3. Цивільний кодекс України: Коментар. Видання друге із змінами за станом на 15 січня 2004 р. – Х.: ТОВ «Одісей», 2004. – 856 с.

4. Шевчук С. Судовийзахист прав людини: Практика Європейського Суду з прав людиниуконтекстізахідноїправовоїтрадиції. – Вид. 2-е, випр., доп. – К.: Реферат, 2007. – 848 с.

5. Кушніренко О.Г., Слінько Т.М. Права і свободи людини та громадянина: Навчальний посібник. – Х.: Факт, 2001. – 440 с.

6. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України від 5 квітня 2001 року / За ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. – К.: Каннон, А.С.К., 2002 – 1104 с.

7. Права людини в діяльності української міліції. – Харків: Права людини, 2009. – С. 48. Доступно в Інтернеті на сайті УМДПЛ <http://umdpl.info>.

Талдикін Олександр Васильович,
доцент кафедри загальноправових дисциплін
та адміністрування Дніпропетровського
державного університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

КРИПТОВАЛЮТА: ПЕРСПЕКТИВИ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ

Сьогодні, дискусійним постає питання правомірності поширення державного суверенітету на віртуальний простір. Разом з тим, віртуальність фінансів може бути загрозою для держави як територіальної економічної цілісності, бо сьогодні грошові ресурси вже не мають національної приналежності, а їх власники, самостійно обираючи зручну для них юрисдикцію, будуть переміщатися в ті країни, які надають їм найбільший сприятливий режим для розміщення капіталу, перш за все з позицій оподаткування. В цьому випадку глобалізація економічних відносин являє собою основну загрозу національній безпеці, бо не керовані національними урядами транснаціональні фінансово-кредитні інститути фактично підривають національні суверенітети [1; с. 296].

Поява електронних грошей (electronic money, e-money), електронних платіжних систем (Web-Money Transfer, Яндекс.Деньги, Pay Cash, Stormpay, Pay-Pal, Moneybookers) утворення спеціальних віртуальних фондів грошових коштів, які в меншій мірі залежать від товарного забезпечення, стирають межі між різними фінансовими інститутами окремих держав, стимулюють подальший розвиток віртуальних фінансово-економічних відносин. Наступний етап в розвитку віртуалізації фінансових відносин є закономірним результатом ще одного прояву нетократії. Він почався з появою на основі електронних грошей та платіжних систем *криптовалют*: *Augur, Bitcoin, Bitcoin Cash, BitShares, Ethereum*, та інші (більш ніж 100). Термін закріпився після публікації статті про систему біткойнів «Crypto currency», у 2011 році в журналі Forbes [2].

Криптовалюта являє собою принципово нове покоління цифрових рахункових одиниць, які працюють тільки в мережі Інтернет, причому, без будь-якого контролюючого органу або Центрального банку. Емісія криптовалюти здійснюється завдяки роботі мільйонів комп'ютерів по всьому світу, які використовують певну програму для обчислення математичних алгоритмів, що й дозволяє генерувати "цифрові монети".

Саме децентралізованість криптовалют робить їх спокусливим варіантом отримання прибутку поза межами, як державного контролю, так і суттєво зменшує вплив ролі банківського транснаціонального капіталу, адже криптовалюта скорочує міжнародні кордони, та може зберігатися на жорсткому диску, а не в банку, вона не залежить від інфляційних ризиків чи політики. Але, якщо поява електронних грошей, утворення спеціальних віртуальних фондів грошових коштів спрямовані на забезпечення цілей транснаціональних фінансового капіталу, то тут, по за всяким сумнівом, ми маємо певну відповідь з боку сучасної мережевої глобалізованої спільноти, яка у власному прагненні отримати прибуток вже не сподівається лише на його традиційні шляхи, намагається захиститись таким чином, від несприятливих наслідків зменшення соціального захисту з боку держав в умовах постійно зростаючого впливу наддержавних фінансових організацій.

Тільки не треба забувати, що початкова вартість криптовалюти залежить від того, скільки грошей витрачено на її створення. Остаточна вартість визначається також постійно зростаючим попитом на криптовалюту, що вже призвело до зацікавленості з боку транснаціональних фінансових установ та чисельної практики спекуляцій на новоутворених криптобіржах. Цікава річ, що відповідно до проведеного в університеті Кембриджу дослідження розвитку криптовалют, більшість криптовалютних бірж (73%) контролюють приватні ключі користувачів, тобто мають доступ до коштів клієнтів [3; с. 99].

Негативною стороною віртуальної валюти є також реальні умови в мережі для утворення всілякого роду зловживань. Від «фінансування» незаконних організацій до «відмивання коштів». Останнім часом широке розповсюдження отримує практика прихованого використання потужностей комп'ютерів користувачів певних сайтів для *майнінгу* криптовалют на користь *майнерів*. В загальній кількості відомо близько 200 сайтів, що автоматично «запускають» процес майнінгу, коли користувач відкриває головну сторінку ресурсу [4].

Слід відмітити, що виникнення нових видів криптовалют безумовно має й певні корисні наслідки. Так, наприклад, створення *Ethereum* було спрямовано на розвиток децентралізованих програм, коли *Blockchain* можна використовувати в найрізноманітніших галузях. Необхідно зазначити, що через певні види криптовалют, або технологію *Blockchain* міжнародне співтовариство починає реалізовувати різні соціальні проекти, зокрема *Takeicoін* - виконує почесну соціальну місію та перераховує відсоток від кожної транзакції в організацію захисту прав людини [5]. Криптовалюта *Gridcoін* (Грідкоін, GRC)

була розроблена для користі людству за допомогою участі видобувачів (*майнерів*) у проєкті «BOINC» (Berkeley Open Infrastructure for Network Computing), який являє собою відкриту програмну платформу університету Берклі [6].

В Україні, Постановою Кабінету Міністрів № 688 від 21 червня 2017 року запроваджено: «Погодитися з пропозицією Міністерства аграрної політики та продовольства, Державної служби з питань геодезії, картографії та кадастру, Державного агентства з питань електронного урядування щодо здійснення заходів, спрямованих на запровадження використання системи зберігання та захисту даних Blockchain під час проведення електронних земельних торгів та у роботі Державного земельного кадастру» [7].

Сьогодні, криптовалюту розглядають: як актив, що контролюється суб'єктом господарювання шляхом виключного доступу до «електронного гаманця»; як актив, що має перспективу майбутніх економічних вигод (отримання прибутку у вигляді різниці теперішньої та майбутньої вартості криптовалюти; як не монетарний актив, що не має фізичної субстанції; як відносно безпечний та незалежний, анонімний засіб платежів; як таку, що може бути ідентифікованою, тобто може бути відокремленою від суб'єкта господарювання; як можливість переводу фінансових банківських систем на шифр криптовалют; як дієвий інструмент прийняття відносно самостійних економічних рішень; як запасний варіант платежів в у мовах світової кризи; як актив, операції з яким можуть бути незалежним, та такими, що проблематично підлягають оподаткуванню; як причину для утворення різного роду хакерських зловживань.

Серйозні дискусії розгортаються навколо правового статусу криптовалюти, як у межах правової регуляції окремих держав, так і відповідно до норм міжнародного права. Як будь яке нововведення, криптовалюта лише починає викликати інтерес в якості об'єкта правовідносин, адже право завжди знаходиться у ролі наздоганяючого: спочатку виникають нові суспільні відносини, потім найважливіша частина цих новел потребує правової регуляції. Таким чином, не треба чекати, що криптовалютна діяльність: видобуток (*mining*), обмін, розрахунки, договори, будуть одразу легалізовані.

Але ситуація розвивається дуже бурхливо.

У Роз'ясненні Національного банку України від 11 листопада 2014 року щодо правомірності використання в Україні "віртуальної валюти/криптовалюти" Bitcoin, зазначено, що Національний банк України розглядає її як грошовий сурогат, який не має забезпечення реальною вартістю і не може використовуватися фізичними та юридичними особами на території України як засіб платежу, оскільки це протирічить нормам українського законодавства [8].

Разом з тим, ми вже маємо можливість спостерігати перші випадки, коли попри невизнаність криптовалюти на офіційному рівні, або її розуміння в якості грошового сурогату, криптовалюту починають використовувати в яко-

сті платіжного засобу. В 2016 році, за інформацією блокчейн-стартапу Coinify, у Данії вперше було укладено угоду купівлі-продажу нерухомості за криптовалюту. У 2017 році будинок за *Bitcoin* було придбано у США [11]. 7 Вересня 2017 року Інформаційний центр держави Республіка Вануату (острівна держава, що розташована у Тихому океані) оголосив про початок Програми інвестування для отримання власного громадянства за умови перерахування 42 *Bitcoin* (приблизно 200 тис доларів США). Це означає, що вперше отримання громадянства за програмою інвестування *одержує офіційне схвалення* через здійснення платежів за допомогою криптовалюти [10].

В Україні, правовий статус *Bitcoin* та інших криптовалют залишається невизначеним, що аж ніяк не заважає деяким підприємцям приймати її в якості оплати за власні товари. Така ситуація, не завадила у 2017 році вперше офіційно уклали угоду по обміну криптовалюти на квартиру. Це перша в світі електронна трансатлантична угода з обміну нерухомості на криптовалюту з використанням *смайт-контракту* блокчейна *Ethereum*. [9]. Законність угоди обґрунтовує В. Тамаєва (експерт з питань державної реєстрації нерухомого майна): криптовалюта за ознаками відноситься до нематеріальних активів, а відтак, з метою придбання об'єкту нерухомого майна за криптовалюту вбачається законним і можливим укладання договору міни (бартеру). Тобто, предметом договору є обмін нематеріального активу (криптовалюти) на об'єкт нерухомого майна [11].

Отже, необхідність правової регламентації нових суспільних відносин, пов'язаних з криптовалютою обумовила подальші перспективи законодавчого врегулювання обігу криптовалюти в Україні. 06.10.2017 У Верховній Раді був зареєстрований Проект Закону про обіг криптовалюти в Україні № 7183. Текст проекту містить, як загальні положення, так і пропонує порядок проведення конвертацій з криптовалютою, пропонує встановлювати цивільно-правову, адміністративну або кримінальну відповідальність за порушення законодавства України про використання та обіг криптовалют [12].

Використані джерела:

1. Глухов В.В., Останин В.А., Рожков Ю.В., Электронные финансы как новая экономическая категория // Аудит и финансовый анализ. – 2014. – № 2 – С. 293–298.
2. Andy Greenberg. Crypto Currency // Forbes: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.forbes.com/forbes/2011/0509/technology-psilocybin-bitcoins-gavin-andresen-crypto-currency.html>.
3. Dr. Garrick & Mishel Rauchs Global Cryptocurrency Benchmarking Study *Cryptocurrency mining affects over 500 million people. And they have no idea it is happening* / 2017 Cambridge Centre for Alternative Finance 10 Trumpington Street Cambridge CB2 1QA United Kingdom E: ccaf@jbs.cam.ac.uk. – 114 p.
4. 500 млн. компьютеров используются для тайного майнинга криптовалюты [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.securitylab.ru/news/489076.php>
5. Козлова А. Криптовалюта: Деньги из воздуха или виртуальная инвестиция [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.crimea.kp.ru/daily/26541.7/3557781/>.
6. Open-source software for volunteer computing / [Електронний ресурс]. – Режим до-

ступу: <https://boinc.berkeley.edu>

7. Деякі питання реалізації пілотного проекту із запровадження електронних земельних торгів і забезпечення зберігання та захисту даних під час їх проведення / Постанова Кабінету міністрів України від 21 червня 2017 р. № 688. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP170688.html

8. Роз'яснення Національного Банку України щодо правомірності використання в Україні « віртуальної валюти / крипто валюти «Bitcoin» від 10. 11. 2017[Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=118796

9. Карпенко О.В Києве впервые в истории обменяли квартиру на криптовалюту [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ain.ua/2017/09/26/kvartiru-za-ethereum>

10. Vanuatu Citizenship Program to Accept Bitcoin Payments, Pilot Block Chain-Based Due Diligence October 4, 2017 Editor bitcoin, citizenship by investment, self-key, vanuatu, vic Press Release: Vanuatu DSP to Accept Payment in Bitcoin / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://imidaily.com/asia-pacific/vanuatu-citizenship-program-accept-bitcoin-payments-pilot-block-chain-based-due-diligence/>

11. Тамаєва В. В Україні існує правовий механізм набуття права власності на об'єкти нерухомого майна в обмін на криптовалюту [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://jurliga.ligazakon.ua/news/2017/9/20/164601.htm>

12. Про обіг криптовалюти в Україні. Закон України (Проект) № 7183 від 06.10.2017. Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JH5JJ00A.html

Філянiна Людмила Анатолiївна,
доцент кафедри теорiї та iсторiї
держави i права Днiпропетровського
державного унiверситету внутрiшнiх справ,
кандидат юридичних наук

ВИКОРИСТАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БАЗИ ДАНИХ ДНК-ПРОФІЛІВ ДЛЯ РОЗКРИТТЯ ЗЛОЧИНІВ

Сучасний стан науки дозволяє отримувати інформацію щодо ідентифікації особи, встановлення належності біологічних об'єктів конкретній особі за допомогою проведення ДНК експертизи.

Бази даних ДНК профілів сприяють позитивним результатам у здійсненні кримінального правосуддя за рахунок підвищення потенціалу в попередженні і розкритті злочинності. Проведення експертиз щодо оцінки профілів ДНК з поміж інших раніш досліджених профілів ДНК має ряд переваг для співробітників правоохоронних органів, а саме: розкриття тяжких злочинів, наприклад, вбивства, зґвалтування інші злочини скоєні із застосуванням насилля; протидія і розкриття таких злочинів, як грабежі, крадіжки автотранспорту та інше; виявлення потенційних серійних злочинців; виключає осіб не причетних до скоєння злочину, а також допомагає виправдати помилково засуджену особу; надання допомоги у виявленні осіб зниклих безвісті й невпі-